

к.т.н., професор Рейцен Є.О.,
Київський національний університет будівництва і архітектури

ДЕСЯТИЛІТТЯ ДІЙ З БЕЗПЕКИ ДОРОЖНЬОГО РУХУ 2011–2020. ПІДТРИМКА ІНІЦІАТИВИ ООН В УКРАЇНІ

Під таким заголовком у 2013 році Всеукраїнська громадська організація «Асоціація безпеки дорожнього руху» видала Альбом, присвячений третьому року Десятиліття дій з безпеки дорожнього руху.

Проголошення Генеральною Асамблеєю ООН Десятиліття дій з безпеки дорожнього руху дало поштовх до усвідомлення українським суспільством загроз і небезпек, до яких призводять дорожньо-транспортні пригоди і нагальної потреби протистояти загибелі людей при них.

Мета Десятиліття, як визначено в резолюції ООН – стабілізувати, а відтак і скоротити до 2020 р. прогнозовану смертність від ДТП шляхом активізації діяльності на глобальному, національному і регіональному рівнях.

Щорічно в Україні відбувається майже 200 000 ДТП, у яких близько 40000 осіб отримують травми, а понад 4000 осіб гинуть. Щодоби українські дороги забирають понад 14 життів і понад 100 осіб отримують травми різного ступеня тяжкості. Середній вік загиблих і травмованих в ДТП – 35-40 років. Тобто, ми втрачаємо на дорогах основу економічного потенціалу держави. Смертність від аварій при цьому входить до трійки основних факторів ризику для життя. За оцінками Світового банку щорічні втрати української економіки від ДТП сягають 5 млрд. дол. США.

Основоположний документ Декади – Глобальний план здійснення Десятиліття дій по забезпеченню безпеки дорожнього руху рекомендує зосередити зусилля на п'яти складових:

- управління безпекою дорожнього руху;
- безпечні дороги і мобільність;
- безпечні транспортні засоби;
- безпечна поведінка користувачів доріг;
- надання медичної допомоги постраждалим в ДТП (служба порятунку на дорогах).

Першим значущим кроком системно вирішити ці проблеми в Україні стало проведення Міжнародної конференції «Безпека пішоходів і велосипедистів (Київ, 20-21 червня 2013 р.), яка була організована Міжнародною організацією з безпеки дорожнього руху «La Prevention Routiere Internationale, PRI» і Всеукраїнської громадської організації «Асоціація безпеки дорожнього руху» за підтримки Кабінету Міністрів України.

Модератором I сесії цієї конференції було призначено автора цих рядків (див. фото 1), на якому зліва направо: професор Євген Рейцен (КНУБА, Київ), секретар PRI Venaseur Boulaajoul (Мароко), президент PRI Joop Goos (Нідерланди), начальник Центру безпеки дорожнього руху та автоматизованих систем Сергій Будник (Київ).

Фото 1. Засідання I сесії (20 червня 2013 р., Київ)

У перших двох доповідях, зроблених заступником головного архітектора м. Києва Куделіним А.Є. і представниками КНУБА були висвітлені нагальні проблеми з підвищення безпеки руху пішоходів і велосипедистів у столиці України м. Києві, де частка ДТП з їх участю перевищує 50% від загальної їх кількості і наголошено на необхідності створення відповідного науково-дослідного інституту при одному з університетів України.

Завдячуючи ініціативі і зусиллям ректора КНУБА професора Кулікова П.М., при МОН України була створена Робоча група (до якої входив і автор цих рядків) і в результаті такий науково-дослідний інститут був створений 22.04.2014 р. при КНУБА (Наказ МОН України № 505).

У Київській декларації Міжнародної конференції 2013 року в одному з пунктів було записано: «Щорічно проводити в Києві Міжнародний інвестиційний форум з безпеки дорожнього руху з метою обміну досвідом з реалізації інвестиційних проектів з безпеки дорожнього руху».

Такий загальнонаціональний Форум з безпеки дорожнього руху відбувся 24 липня 2014 р. у м. Києві. В одному з положень цього Форуму було записано:

«Розробити та затвердити поетапний план адаптації вітчизняного законодавства з питань безпеки дорожнього руху до законодавства Європейського Союзу».

У 2015 р. в Києві відбулась II Міжнародна конференція «Шляхи реформування національної системи безпеки дорожнього руху. Безпечні дороги», перша сесія якої була проведена в рамках засідання підкомітету з питань безпеки дорожнього руху Комітету Верховної Ради з питань транспорту 2 червня 2015 р.

Засідання другої секції цієї конференції «Аудит дорожньої безпеки як метод контролю якості доріг» відбулось 03.06.2015 р. у приміщенні КНУБА і модератором її знову було призначено професора Рейцена Є.О. (див. фото 2), на якому зліва направо: модератор секції Рейцен Є.О., ректор КНУБА Куліков П.М., директор НДІ ЕУПБДР Лисенко Ю.Г., проректор з наукової роботи КНУБА Плоский В.О.

Фото 2. Відкриття засідання 2-ї секції конференції (03.06.2015 р., КНУБА, Київ)

У вступному слові ректор КНУБА Куліков П.М. привітав усіх учасників конференції і повідомив про створення при КНУБА Науково-дослідного інституту економічних та управлінських проблем безпеки дорожнього руху (НДІ ЕУПБДР).

Обґрунтованість створення такого інституту впливала з того, що, починаючи з 1962 року при КІБІ (КНУБА) було відкрито спеціалізацію «Транспорт і шляхи сполучення» (тоді як в КАДІ і ХАДІ тільки в 1972 р. починають готувати інженерів з організації дорожнього руху), на якій викладалися дисципліни: «Міський транспорт і організація міського руху», «Безпека міського руху», «Планування міст і транспорт», «Міські вулиці і

дороги», «Управління транспортними системами міст», «Дослідження операцій в містобудівництві» та інші.

У 1970-х роках Всесоюзний науково-дослідний інститут з безпеки дорожнього руху МВС СРСР доручив КІБІ виконати низку госпдоговірних робіт з актуальних питань безпеки руху, а Держкомітет з науки і техніки при Раді Міністрів СРСР у 1985-87 рр. – виконати роботу за найважливішою тематикою: «Розробити еталон проектної документації з дорожнього нагляду з урахуванням автоматизації транспортних засобів».

В результаті у 1990 р. вперше в СРСР виходять «Тимчасові нормативи з проектування комплексних схем організації дорожнього руху у містах України» (КСОДР), які зараз перероблені в ДБН України, головним виконавцем яких є КНУБА.

Перші КСОДР в СРСР були розроблені для Луцька (1991 р.), Краматорська (1992), Житомира, Маріуполя, Черкас, Києва і інших міст.

У 1992 р. за участю КІБІ були розроблені «Методичні рекомендації по визначенню місць концентрації ДТП на ВДМ міст». Починаючи з 1998 р. при кафедрі міського будівництва КНУБА було захищено 25 магістерських робіт та 10 дисертацій з питань безпеки руху. Фахівці КНУБА брали і беруть участь у розробленні багатьох ДБН, які регламентують питання організації і безпеки руху транспорту і пішоходів у містах, а також у роботі міжнародних конференцій не тільки в Україні а інших державах (Болгарії, Греції, Німеччині, Польщі, Росії, Румунії, Франції).

Доречно нагадати, що перші в СРСР «Вказівки з розробки питань організації руху транспорту і пішоходів в генпланах міст», були розроблені в Грузії у 1983 р. за участю доцента кафедри міського будівництва Є.О. Рейцена, а потім під його керівництвом студенти факультету МБ виконали реальний дипломний проект з розроблення заходів з підвищення безпеки руху для одного із центральних районів Тбілісі.

Директор НДІ ЕУПБДР Лисенко Ю.Г. у своєму виступі розповів про його структуру, яка передбачає створення п'яти науково-дослідних лабораторій, серед яких значиться лабораторія науки і освіти у сфері безпеки дорожнього руху.

В результаті роботи конференції була прийнята наступна резолюція, а відповідні тези доповідей учасників вміщені у цьому збірнику.

РЕЗОЛЮЦІЯ

Секції «Аудит дорожньої безпеки, як метод контролю якості доріг» в рамках Міжнародної конференції «Шляхи реформування національної системи безпеки дорожнього руху. Безпечні дороги»

м. Київ

2-3 червня 2015 року

Міжнародну конференцію «Шляхи реформування національної системи безпеки дорожнього руху. Безпечні дороги» 2-3 червня 2015 року організували та провели Київський національний університет будівництва і архітектури і створений на його базі Науково-дослідний інститут економічних і управлінських проблем безпеки дорожнього руху.

Пріоритетний напрямок заходу – обмін позитивним досвідом у сфері застосування методів аудиту дорожньої безпеки для перевірки функціонування об'єктів інженерно-транспортної інфраструктури на вулицях і дорогах.

Учасники Конференції

висловили стурбованість відсутністю єдиного загальнонаціонального планування та координації дій зацікавлених суб'єктів забезпечення безпеки дорожнього руху;

вказали, що після приєднання України до Десятиліття дій з безпеки дорожнього руху 2011-2020 рр. згідно з Резолюцією Генеральної Асамблеї ООН було проведено багато різних конференцій, форумів, «круглих столів», на яких вносились важливі пропозиції відносно підвищення безпеки руху, які на жаль у більшості своїй до вищих органів влади не потрапили.

Не існує єдиного державного органу, який узагальнював би усі важливі пропозиції у цій сфері.

Конференція відзначає, що перспективними напрямками забезпечення безпеки дорожнього руху є:

- удосконалення законодавства з питань забезпечення безпеки дорожнього руху і його зв'язки з нормативною базою України;
- актуалізація нормативної бази України з питань безпеки руху з євро стандартами з цих питань;

- внесення змін до норм проектування та будівництва велосипедних доріжок та пішохідних переходів з урахуванням передового світового досвіду з питань забезпечення безпеки пішоходів та велосипедистів;
- розроблення з урахуванням передового світового досвіду практичних методів і технологій організації та проведення аудиту безпеки дорожнього руху на стадіях проектування, технічного та авторського нагляду під час будівництва або реконструкції, моніторингу під час експлуатації автомобільних доріг, вулиць та об'єктів інженерно-транспортної інфраструктури.

Терміново відкоригувати остаточну редакцію ДБН України щодо розробки комплексних схем організації дорожнього руху в містах України, включивши до неї розділ з проведення аудиту безпеки руху усіх об'єктів інженерно-транспортної інфраструктури. (Примітка. У 2011 р. до плану Мінрегіонбуду були включені ці ДБН, але потім виключені).

Для забезпечення практичної реалізації висловлених під час роботи Конференції пропозицій, на думку її учасників, доцільним є створення в системі центральних органів державної виконавчої влади України органу, відповідального за безпеку дорожнього руху, уповноваженого здійснювати координацію дій міністерств та відомств з цього питання.

В Закон «Про столицю України місто Київ» внести вимоги про розробку окремих ДСТУ і ДБН з підвищення рівня безпеки міського руху у м. Києві.

Оприлюднити цю резолюцію та забезпечити висвітлення її ключових положень у відповідних публікаціях.

Схвалено 03 червня 2015 року в місті Києві